

**TRANSPORT VOSITALARIDA UYALI ALOQA
XIZMATIDAN FOYDALANISH**

Nasirov Ilxam Zakirovich

Andijon mashinasozlik instituti “Transport logistikasi”

kafedrası, professori, t.f.n.,

Email: nosirov-ilhom59@mail.ru, tel +998934428025

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-14-son [Farmoniga asosan](#) “...Transport sohasini raqamlashtirishning ustuvor vazifalari sifatda transport sohasiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va transport xizmatlari foydalanuvchilariga qulayliklar yaratish va shaffoflikni ta‘minlash” vazifalari belgilangan [1-3].

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 17.02.2021 yildagi PQ-4996-son qaroriga asosan “Raqamli O‘zbekiston- 2030 strategiyasi”ga muvofiq “...Sun‘iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish va ularni mamlakatimizda keng qo‘llash, raqamli ma‘lumotlardan foydalanish imkoniyatini va ularning yuqori sifatini ta‘minlash, ushbu sohada malakali kadrlar tayyorlash uchun qulay shart-sharoitlar yaratish” vazifalari belgilangan [4,5].

Jahon iqtisodiyoti rivojlanishining hozirgi bosqichida transport sektorining, birinchi navbatda yuk va yo‘lovchilarni tashib beradigan avtomobil transportining samarali ishlashi katta ahamiyatga ega. Transportning asosiy vazifasi atrof- muhitga eng kam ta‘sir ko‘rsatadigan transportning xavfsizligi, qulayligi va samaradorligini ta‘minlashdir. Ushbu talablarni bajarish- faqat transportda dunyoning yetakchi mamlakatlari iqtisodiyotining ko‘plab tarmoqlarida jadal rivojlanayotgan zamonaviy bort kompyuterlaridan keng foydalanish asosida amalga oshiriladi. Transportda bunday axborot tizimlardan, jumladan uyali aloqa xizmati foydalanish transport kompleksining funktsional tomoni bilan bog‘liq deyarli barcha masalalarni hal qilishda samaradorlik va ish xavfsizligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Uyali aloqa xizmati- bu to‘liq jihozlangan xizmat ko‘rsatish vositasi bo‘lib, u darhol ob‘yektda keng ko‘lamli ishlarni bajarishga imkon beradi. Yuqori malakali va tajribali mutaxassislar zudlik bilan avtomobilning buzilgan joyiga borishga va texnik xizmat ko‘rsatishga tayyor, agar buzilgan bo‘lsa, nosozlikning aniq tashxisini qo‘yadi va DEUTZ ishlab chiqaruvchisining barcha standartlari va qoidalariga muvofiq yuqori sifatli ta‘mirlashni amalga oshiradi.

Dunyo aholisining 86 % smartfonlarga ega. O‘rtacha har bir kishi kuniga 9 ta va oyiga 30 tagacha ilovadan foydalanadi. Ularning aksariyati hayotni

soddalashtiradiganlardir: ular uyga ovqat buyurtma qiladi, internetda biror narsa sotib oladi, do'stiga tezda pul o'tkazadi, taksiga buyurtma beradi [6-9].

Ular xizmatlarni tez va telefon orqali bajarishga odatlanishgan va avtoservisda ta'mirlash ham xuddi shunday xizmatlardandir. Statistika shuni ko'rsatadiki, o'z dasturiga ega bo'lgan avtomobillarga xizmat ko'rsatish stansiyalari va ehtiyot qismlar do'konlari, mijozlarning 55 foizi smartfon orqali yozishni afzal ko'rishadi.

Servis funksiyalarning ro'yxati- xizmat ko'rsatish stansiyasining maqsadlari va kompaniyaning byudjeti, ehtiyot qismlarni sotishi yoki faqat ta'mirlashiga bog'liq. Barcha ilovalarning asosiy funksiyalari bir-biriga o'xshash [10-14].

Masalan "Avtoservis" ilovasining asosiy funksiyalari quyidagilardan iborat:

1. Xizmat katalogi- servis xizmatini taklif qiladigan barcha faoliyat turlari ro'yxati.

2. Onlayn do'kon- ta'mirlash markazi yehtiyot qismlarni sosa foydali bo'ladi.

3. Oson navigatsiya va toifalarga ajratish- foydalanuvchilarga navigatsiya qilish oson bo'lsa, dastur yoqadi.

4. Onlayn yozib olish va to'lash- dasturning deyarli eng muhim xususiyati hisoblanadi.

5. Foydalanuvchining shaxsiy kabineti

6. Interaktiv xarita- servis xizmati joylashgan joyni topishga yordam beradi va unga marshrutni belgilaydi.

7. Texnik yordam- agar mijozda biron bir savol bo'lsa va telefonda gaplasha olmasa, shaxsiy maslahatchi bilan chat yordamga keladi.

8. Sodiqlik dasturi- bonuslar tizimi, maxsus takliflar va shaxsiy chegirmalar.

9. Push xabarnomalari- sizning shaxsiy PR menejeringizdir [15-18].

Tizim xaydovchilar va muhandislik xodimlari o'rtasida avtomobillar bilan masofaviy aloqani o'rnatish uchun mo'ljallangan va avtomobil haqida ogohlantirishlar va ma'lumotlarni, shu jumladan avtomobil qayerda va qanday ishlayotgani to'g'risida qaror qabul qilish uchun joylashuv, ishlash va texnik xizmat ko'rsatish ma'lumotlarini taqdim yetadi. Tizim o'ziga xos avtomobil funksiyalari, shu jumladan gidravlik tizim, uzatish va sovutish tizimi uchun eng muhim tizim harorati va bosim ko'rsatkichlarini ta'minlaydi [19-23].

Ma'lumotlar qisqa muddatli aloqa seanslari orqali uzatilishi mumkin. Tizim uyali aloqa tarmog'ining qamrov zonasidan tashqarida bo'lganida ma'lumotlarni ro'yxatdan o'tkazish va saqlashga imkon beradi; ma'lumotlar uyali aloqa tarmog'ining qamrov zonasiga qaytgandan so'ng avtomatik ravishda uzatiladi.

Boshqaruv xonasi bilan operator postidan fikr-mulohazalar uchun 2 ta telefon raqamlari boshqaruvchiga dasturlashtirilgan bo'lib, ular qo'lsiz naushnik tugmasi yoki tangens yoki qo'lsiz qurilmadagi tugma bir yarim soniya bosilganda chaqiriladi [24-27]. Bunday holda, birinchi telefon raqami bilan aloqa o'rnatishning iloji bo'lmasa,

ikkinchi raqamga qo‘ng‘iroq qilinadi. Shunday qilib, har xil turdagi uskunalarga ega parkni masofadan diagnostika qilishning ishlab chiqilgan tizimi diagnostika ob‘yektlarining (avtomobillarning) mumkin bo‘lgan muammolarini oldindan aniqlashga imkon beradi va shu bilan buzilishlarning oldini olishga yordam beradi, avtomobillarga texnik xizmat ko‘rsatish va ta‘mirlashni o‘z vaqtida amalga oshiradi.

ADABIYOTLAR:

1. Nasirov I.Z. Intellektual transport tizimlari. Darslik. ISBN 978-9910-799-39-6. Andijon: Omadbek print number one, 2024- 227 b.
2. Nasirov I.Z. Transport vositalarining bort axborot tizimlari. Darslik. ISBN: 978-9910-08-049-4. Andijon: Omadbek print number one, 2024- 140 b.
3. Gaffarov Makhammatzokir Toshtemirovich , Nasirov Ilham Zakirovich , Sobirova Tursunoy Abdipatto kizi , Hakimov Mavlonbek Solijon ugli. (2023). Recovery Of Fines From Drivers Of Foreign Vehicles. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 3589–3591. <https://doi.org/10.47750/pnr.2023.14.03.446>.
4. Rustamjon o‘g, T. R. H. (2023). METHODOLOGY OF FACTORS AFFECTING THE PRIORITY OF PUBLIC TRANSPORT IN ANDIJAN CITY IN THE EXAMPLE OF BUS DIRECTION NUMBER 21. *JOURNAL OF SCIENCE, RESEARCH AND TEACHING*, 2(11).
5. Toraboev, X. (2024). TWO OF BABUR SHAH STREET IN ANDIJAN CITY ANALYSIS OF THE MODERN BRIDGE CONNECTING THE PART SIGNIFICANCE. *Journal of science-innovative research in Uzbekistan*, 2(6), 231-237.
6. Turaboyev, K., & Mahmudjanov, B. (2023). CONDUCTIVITY ANALYSIS OF THE MODERN BRIDGE CONNECTING TWO PARTS OF BOBUR AVENUE IN ANDIJAN CITY. *Current approaches and new research in modern sciences*, 2(10), 103-106.
7. Nasirov Ilkham Zakirovich- Ph.D., Gaffarov Mukhammadzokir Toshtemirovich , Doctoral Student. (2023). Consequences Of Complete And Undercombustion Of Fuel. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 3597–3603. <https://doi.org/10.47750/pnr.2023.14.03.448>.
8. Nasirov Ilxam Zakirovich, & Akromjonova Sayyoraxon Baxtiyor qizi. (2023). YO‘L BOSHQARUVINI INTELLEKTUAL AXBOROT TIZIMLARI ASOSIDA AVTOMATLASHTIRISH . *Journal of New Century Innovations*, 21(4), 122–127. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/new/article/view/3070>
9. Gaffarov Maxammatzokir Toshtemirovich, & Nasirov Ilxam Zakirovich. (2023). YANGI O‘LCHOVLARDA EVROPA XAVFSIZLIGI. EVROPA ITTIFOQIDA YASHIL KELISHUV ISTIQBOLLARI. *Scientific Impulse*, 2(15), 935–942. Retrieved from <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/13051>

10. Murodjon o'g'li, E. B., & Farhod o'g'li, I. S. (2023). SHAHAR YO'LLARINI JIHOZLASHDA ME'YORIY TALABLARGA MOSLIGINI O'RGANISH VA TAVSIYALAR ISHLAB CHIQISH. *Oriental Journal of Academic and Multidisciplinary Research*, 1(3), 47-50.
11. Esonboyev Behzodbek Murodjon o'g'li. (2023). O'ZBEKISTONDA TRANSPORT SEKTORINING ZAMONAVIY XOLATI VA UNING RIVOJLANISH DARAJASI. *Scientific Impulse*, 2(15),904–911. Retrieved from <https://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/13047>
12. Esonboyev Behzodbek Murodjon o'g'li, Valiyeva Mufazzalxon Kazimjanovna, & Yulbasova Navruzaxon Abduraxmonovna. (2023). Patentlash ma'lumotlarini tayyorlash va patetlashga izlash ishlarini olib borish . *Oriental Journal of Academic and Multidisciplinary Research* , 1(3), 243-248. <https://inno-world.uz/index.php/ojamr/article/view/105>
13. Насиров, И. З. (2023). ИНСОН ҚОБИЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ ДАРАЖАЛАРИ. *Journal of new century innovations*, 21(4), 118-121.
14. Насиров, И. З. (2023). КАФЕДРАДАГИ ИЛМИЙ ИЗЛАНИШЛАРНИ БАЖАРИШДА ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ. *PEDAGOG*, 6(2), 299-302.
15. Nasirov , I. (2023). CONDUCTING LESSONS IN THE “MENTAL ATTACK” METHOD. *International Conference On Higer Education Teaching*, 1(1), 86-89. Retieved from <https://aidlix.comphp/aeticle/view/90>
16. Raximov Raxmatullo Rafuqjon o'g'li, & Solimuhammadov Jamshidbek Sohibjon o'g'li. (2023). LOGISTIKA TIZIMING TRANSPORT TOSHQIL ETUVCHISI. *TA'LIMDAGI ZAMONAVIY MUAMMOLAR VA ULARNING ILMIY YECHLARI* , 7 (7), 27–33. <https://esiconf.com/index.php/mpe/article/view/546> dan olindi.
17. Raximov Raxmatullo Rafuqjon o'g'li, & Solimuhammadov Jamshidbek Sohibjon o'g'li. (2023). TRANSPORTDA LOGISTIKA XARAJATLARINI VA TARIFLARNI SHAKLLANTIRISH. *BUTUN DUNYO ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI* , 2 (2), 106-114. <https://esiconf.com/index.php/TOSROWW/article/view/543> dan olindi
18. Rafuqjon, R., & Rahimov, O. L. (2022). Avtomobil Transportida Tashuv Ishlarini Amalga Oshirishda Harakat Xavfsizligini Ta'minlash Uslublarini Takomillashtirish Yo'llari. *Образование И Наука В Ххи Веке*, 750-754.
19. Шодмонов С. А., Ортиқов С. С., Abdiraxmonov R.A International jurnal for innovative Enjineering and Management Research Хиндистон Hyderabad 2021 THE RESULTS OF LOBORATORY STUDIES CONDUCTED TO DEVELOP THE

TECHNOLOGIY OF RESTORATION OF SHAFTS March-2021, Volume 10, Issue 03, Pages: 402-404. <https://ijiemr.org/downloads/Volume-10/ISSUE-3 3 0.33> ball

20. Шодмонов С. А., G'ulomov F., 3 STEPS TO TRANSPORT DANGEROUS GOODS IN UZBEKISTAN Естественнаучный журнал «Точная наука» Россия 2021 06 декабря 2021 г. Pages: 14-16. bet www.t-nauka.ru

21. Shodmonov, S. A., & qizi Turg'unova, G. A. (2022). Railway Transport, its Specific Characteristics and Main Indicators. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 12, 61-66.

22. Насиров Ильхам Закирович. (2022). МУСТАХИЛ ИШЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ ШАКЛЛАРИ. *Конференц-зона*, 327–332. Получено с <http://www.conferencezone.org/index.php/cz/article/view/867>

23. Саримсаков А.М., Хакимов М. ПРОЕКТИРОВАНИЕ СИСТЕМ ПОЖАРОТУШЕНИЯ, СКОРОСТНОГО ДВИЖЕНИЯ АВТОМОБИЛЕЙ СКОРОЙ ПОМОЩИ НА ПЕРЕКРЕСТКАХ // *Universum: технические науки* : электрон. научн. журн. 2022. 4(97). RL: <https://7universum.com/ru/tech/archive/item/13416> (дата обращения:19.12.2022)

24. Hakimov M.S. Recovery Of Fines From Drivers Of Foreign Vehicles. (2023). *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 3589-359 <https://doi.org/10.47750/pnr.2023.14.03.446>

25. Насиров Илхам Закирович. (2023). ИНСОН ҚОБИЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ ДАРАЖАЛАРИ . *Journal of New Century Innovations*, 21(4), 118–121. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/new/article/view/3069>

26. Zakirovich, N. I. ., & Mahammadovna , S. I. . (2023). LEVELS OF DEVELOPMENT OF HUMAN ABILITIES. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(7), 341–344. извлечено от <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/noiv/article/view/5245>

27. Закирович, Н. И. ., Жалолоддин ўғли, А. С. ., & Тухтасиновна, К. Д. . (2023). ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОТХОДОВ. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(7), 345–351. извлечено от <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/noiv/article/view/5247>